

להתמקד בעיקר [?] חופש פעולה ונשק [?] ולהכיל התבטאויות לא נוחות מצד ארה"ב

20.03.2024 | written by פרופ' זכי שלום

עיקרי הדברים

לישראל אין שום אינטרס בהגברת המתיחות עם הממשל. להפך, יש לה אינטרס מובהק להרגיע את הרוחות. ישראל תצטרך להתרגל לשמוע התבטאויות רבות שאינן נוחות לה.

זאת, כל זמן שהתבטאויות אנשי הממשל אינן נושאות אופי חריג של מעורבות בוטה במעמדה הריבוני של מדינת ישראל, וכל עוד הממשל נותן לישראל, בעיקרו של דבר, חופש פעולה בפעילותה הצבאית ברצועה, וכל זמן שדרישות הנשק של ישראל אינן נפגעות באורח משמעותי, ועיקר התמקדותו של הממשל היא בתחום ההומניטרי.

מבוא

בשבועיים האחרונים חלה הסלמה במשבר הפוקד את יחסי ישראל-ארה"ב מאז מתקפת החמאס ב-7 באוקטובר 2023. עד לימים האחרונים נראה היה שהדיאלוג בין שתי המדינות נושא, בעיקרו של דבר, אופי "ענייני", כמובן ברמות משתנות של אינטנסיביות בהתאם להתפתחויות בעימות. ממשל הנשיא ביידן הביע תמיכה עקרונית בפעילותה של ישראל נגד החמאס ברצועת עזה. יחד עם זאת הוא דרש שישראל תימנע ככל האפשר מפגיעה באזרחים חפים מפשע ותאפשר הגעת סיוע הומניטרי נרחב לתושבי הרצועה. ישראל הקרינה מסר שלפיו הגם שתביעות אלה אינן משרתות את האינטרסים הצבאיים שלה, היא "יכולה לחיות" עימן היטב.

במהלך השבוע האחרון חלה החמרה בהתבטאויות של ראשי הממשל בכיוון של מעורבות בוטה בחיים הפוליטיים במדינת ישראל ומאמצים גלויים לערער את מעמדו של ראש הממשלה, נתניהו. עד אז בחר ראש הממשלה "להרכין ראש" מול ההתבטאויות הביקורתיות של ראשי הממשל בהקשר לניהול המלחמה. כל זאת, ככל הנראה מתוך הערכה שמדובר, בין השאר, ב"מס שפתיים" נדרש על רקע הבחירות בארצות הברית. עתה, כאשר רף הביקורת קיבל אופי חריג, הבין ראש הממשלה, ובצדק, כי הפעם נחצו קווים אדומים, וכי הוא חייב להגיב באורח גלוי ומפורש על המגמה החריגה שליוותה את התבטאויות ראשי הממשל באחרונה.

התבטאויות ראשי הממשל

בנאום על מצב האומה ב-7 במרץ 2024 הפגין הנשיא תמיכה ביעדי המלחמה של ישראל והבנה לאילוצים העומדים בפניה. הנשיא הבהיר כי לישראל יש זכות "לרדוף אחר החמאס". החמאס, קבע הנשיא, יכול לסיים את העימות כבר היום על ידי כך שישחרר את בני הערובה, יניח את

נשקו ויסגיר את אלה האחראים למה שאירע ב-7 באוקטובר. בלחימתה נגד החמאס, אמר הנשיא, מדינת ישראל עומדת בפני מגבלות הנובעות מן העובדה שאנשי החמאס מסתתרים בתוך אוכלוסייה אזרחית.

עם זאת, במקביל הוא הביע את כאבו על מספר ההרוגים הגדול ברצועה. למעלה מ-30 אלף פלסטינים נהרגו, הדגיש הנשיא, רובם אינם אנשי חמאס. קרוב לשני מיליון פלסטינים נמצאים תחת אש או נעקרו מבתיהם. זו תמונת מצב קורעת לב (heartbreaking), הדגיש הנשיא. ישראל חייבת לאפשר לכמות גדולה יותר של סיוע הומניטרי להיכנס לרצועה. הנושא ההומניטרי חייב להיות בעדיפות עליונה של ישראל. כאן הוסיף הנשיא אמירה מאוד לא נוחה לישראל, שלא זכתה לתשומת לב ראויה. הנושא ההומניטרי, הוא קבע חד-משמעית, אינו יכול להיות נושא במסגרת משא ומתן (cannot be a bargaining chip). משמע: ישראל אינה יכולה לדרוש הדדיות ביחס לחטופים בתמורה לכך שהיא מאפשרת העברת סיוע הומניטרי לתושבי הרצועה (שם).

בריאיון לתחנת טלוויזיה אזכר הנשיא ביידן שוב את ההרג הרב שנגרם בעזה בגין פעילותה הצבאית של ישראל שם: "לא ייתכן שיהיו עוד 30 אלף הרוגים בעזה כתוצאה מהמשך הלחימה", אמר הנשיא: "ישנן דרכים אחרות בפני ישראל להתמודד עם הטרואומה שנוצרה בעקבות מתקפת החמאס". הנשיא לא טרח להבהיר באילו דרכים מדובר. הנשיא הדגיש כי הובהר לישראל היטב כי היא חייבת לדאוג לפינוי האזרחים מרפיח בטרם תפתח במתקפה שם. נתניהו, קבע הנשיא, חייב להקדיש תשומת לב רבה יותר לאזרחים חפים מפשע המוצאים את מותם בעקבות פעילותה הצבאית של ישראל. (The Times of Israel 10.03.2024).

הנשיא הבהיר אומנם שלא ייתן יד למניעת אספקת נשק לישראל. יחד עם זאת חשוב לשים לב לניואנסים חשובים במסגרת התחייבות זו, שלא זכו לתשומת לב ראויה, המאפשרים לנשיא לנצל את תלותה של ישראל במישור זה כדי להפעיל עליה לחץ לקבל את תביעותיו: "לעולם לא אעזוב את ישראל", הבהיר הנשיא. "ביטחונה של ישראל הוא עדיין קריטי" (still critical). משמע: בעתיד, ייתכן שמצבה של ישראל יפסיק להיות קריטי וארצות הברית תוכל להשתמש באספקת הנשק כמנוף לחץ על ישראל. (שם).

בהמשך הבהיר הנשיא כי אין קו אדום שבמסגרתו הוא ימנע אספקה של כל סוגי הנשק (cut off all weapons). הנשיא טרח להדגיש כי לא יפסיק אספקה להפעלת כיפת הברזל הנותנת הגנה לאזרחי ישראל. מדבריו ניתן אולי להבין כי בכל מקרה, גם בעיתוי הנוכחי, ייתכן שימנע, או יעכב, או יצמצם, משלוחי נשק מסוימים כדי שישראל תסכים לקבל את תביעות ארצות הברית בנושא המלחמה (שם).

אל הנשיא הצטרפה עד מהרה סגניתו קמילה האריס, באמירה חסרת תקדים בחריפותה, המקרינה דה-לגיטימציה של הממשלה הנוכחית בישראל, ובעיקר של העומד בראשה, ולפיה "חשוב להבחין בין העם בישראל וממשלתו" (ג'רוזלם פוסט 09.03.2024).

עוד קודם לכן הודלפה לתקשורת הערכת מצב של גורמי מודיעין בארצות הברית שלפיה "מעמדו של נתניהו כראש ממשלת ישראל נמצא בסכנה". כותבי הדו"ח מציינים כי "חוסר האמון ביכולתו של נתניהו לשלוט העמיק והתרחב בציבור מהרמות הגבוהות שבהן היה ממילא עוד לפני המלחמה, ואנו מצפים להפגנות גדולות הדורשות את התפטרותו ובחירות חדשות, כשממשלה אחרת ומתונה יותר היא אפשרות" (YNET, 12.03.2024). מנהיג האופוזיציה בישראל, יאיר לפיד, מיהר להבהיר כי "אני צריך לקבוע בצער רב שאני מסכים עם הדברים" (YNET, 10.03.2024).

לביקורת הקשה על נתניהו וממשלתו הצטרף בהמשך מנהיג הרוב בסנאט צ'ק שומר, שנחשב לאחד מתומכיה המובהקים של ישראל בקונגרס. הוא ציין ארבעה גורמים המכשילים את מימוש האופציה של נוסחת שתי המדינות לשני העמים שתביא, לדבריו, לסיום העימות בין ישראל והפלסטינים: א. החמאס ותומכיו בקרב הפלסטינים. ב. גורמי ימין רדיקאלי בממשלת ישראל ובחברה הישראלית. ג. מנהיג אש"ף, מחמוד עבאס. ד. ראש הממשלה נתניהו. לטענת שומר: "ראש הממשלה נתניהו איבד את דרכו והוא מהווה מכשול לשלום". הקואליציה שהקים נתניהו אינה תואמת עוד את צרכיה של ישראל לאחר ה-7 באוקטובר. (ממשלת נתניהו היא ממשלה הנטועה בעבר: <https://www.facebook.com/senschumer/videos/988677766013427>).

תגובת נתניהו

עוד קודם שהחל גל הביקורת הנוכחי על נתניהו וממשלתו ניסה נתניהו לעצור את הסחף בעמדת הממשל כלפי ישראל באמצעות החלטת ממשלה (18.02.2024): "ישראל", כך נקבע, "דוחה על הסף תכתיבים בינלאומיים בעניין הסדר הקבע עם הפלסטינים. הסדר כזה יושג אך ורק במשא ומתן ישיר בין הצדדים, ללא תנאים מוקדמים. ישראל תוסיף להתנגד להכרה חד-צדדית במדינה פלסטינית. הכרה כזאת, בעקבות הטבח של ה-7 באוקטובר, תעניק פרס עצום לטרור, פרס שלא היה כדוגמתו, ותמנע כל הסדר עתידי לשלום".

בטקס סיום קורס קצינים, 7 במרץ 2024, הדגיש נתניהו מוטיב זה: "היום אני רוצה לומר לכם במילים ברורות: צה"ל ימשיך לפעול מול כל גדודי החמאס בכל רחבי הרצועה [2] וזה כולל את רפיח, המעוז האחרון של החמאס. מי שאומר לנו לא לפעול ברפיח, אומר לנו להפסיד במלחמה [2] וזה לא יקרה. וכן, יש לחץ בינלאומי. יש לחץ בינלאומי, והוא גובר. אבל דווקא כשהלחץ הבינלאומי גובר, אנחנו צריכים לצופף את השורות בינינו. אנחנו חייבים לעמוד יחד מול הניסיונות לעצור את המלחמה. אנחנו חייבים לדחות יחד את הניסיון הנואל להטיל על צה"ל את האחריות לפשעי החמאס" (משרד ראש הממשלה, 07.03.2024).

גולת הכותרת בתגובותיו של ראש הממשלה הייתה נאומו בפני ועידת איפא"ק. בדבריו בוועידה התמקד נתניהו בהעברת מסר ברור לממשל הנשיא בידן: מדינת ישראל היא מדינה עצמאית וריבונית. היא מוקירה ומעריכה את הסיוע שארצות הברית מעניקה לה, ביחוד בשעת משבר קשה כפי שישראל חווה בחודשים האחרונים. יחד עם זאת, ישראל נחושה לפעול למימוש

האינטרסים החיוניים שלה, גם אם הדבר אינו תואם את עמדת הממשל (נאום נתניהו בוועידת איפא"ק, 12.03.2024).

ישראל, כך משתמע מדברי נתניהו, לוקחת בחשבון את האפשרות שהממשל יעכב, יצמצם ואף ימנע משלוחי נשק לישראל. עם זאת, הוא קובע חד-משמעית כי הצורך של ישראל בחימוש אמריקני לא יהיה מכשול בדרך לקידום מטרותיה: "אני מעריך מאוד את התמיכה שקיבלנו מהנשיא ביידן והממשל, ואני מקווה שהיא תמשיך", אומר נתניהו, "אך הרשו לי להיות ברור: ישראל תנצח במלחמה הזאת, לא משנה מה [יקרה]". (שם).

באורח קונקרטי, מדגיש נתניהו, מימוש הניצחון מחייב את ישראל לפעול להשמדת גדודי החמאס ברפיח ולשחרר את החטופים. ישראל נחושה לבצע זאת, למרות הלחצים המופעלים עליה במערכת הבינלאומית, ובעיקר מצד ארצות הברית. אם לא נעשה זאת, מבהיר נתניהו, החמאס יתארגן מחדש ויוכל לבצע שוב מתקפה דומה לזו של ה-7 באוקטובר: "זהו איום בלתי נסבל", מבהיר ראש הממשלה, "שאיננו יכולים להשלים עימו". (שם).

מבלי לאזכר את שמו של הנשיא הדגיש נתניהו כי ישראל תדאג לפינוי אזרחים מרפיח כדי שלא ייפגעו במלחמה: "נקטנו אמצעים", הוא קבע, "שאף צבא אחר לא נקט לאורך ההיסטוריה". אם ברצונכם לקבל אישור על כך, אמר נתניהו לנאספים, כדאי שתשמעו את חוות דעתו של מומחה נודע באקדמיה הצבאית בווסט פוינט, ג'ון ספנסר. (שם).

ארצות הברית, הבהיר נתניהו, מנהלת בפועל מדיניות נעדרת עקביות מול ישראל: מצד אחד היא קובעת שיש למדינת ישראל זכות להגן על עצמה, ומאידך גיסא היא מותחת ביקורת על ישראל כשזו יוצאת להגן על עצמה; מצד אחד היא מסכימה עם היעד שישראל הציבה לעצמה: חיסול החמאס, ומאידך גיסא היא מביעה התנגדות לצעדים שישראל נוקטת כדי לממש מטרה זו; מצד אחד ארצות הברית מביעה הבנה למצבה של ישראל הנאלצת להתמודד עם טרוריסטים המתחבאים בקרב אוכלוסייה אזרחית, ומאידך גיסא היא מותחת עלינו ביקורת בשל מספר רב של נפגעים: "זו טעות וזה לא מוסרי לדרוש מישראל לעמוד בסטנדרט של הימנעות מפגיעה באזרחים ששום מדינה אחרת אינה נדרשת לעמוד בו". (שם).

מעבר לכך, נתניהו מצא לנכון להבהיר לממשל הנשיא ביידן כי איומים, סמויים וגלויים, מצד אנשי ממשל לפגוע במדינת ישראל אם לא תיענה לתביעות הממשל, לא ירתיעו את מדינת ישראל מהמשך הפעילות הצבאית בעזה עד להשגת היעד הנכסף: חיסול שלטון החמאס ברצועה ויצירת מצב שימנע איום נוסף של מתקפה על ישראל מכיוון הרצועה. על הפרק עמדו איומים להפסיק, או לפחות לעכב, משלוחי נשק לישראל. פקידים בכירים בממשל טרחו להדגיש כי חלק ממשלוחי הנשק נעשה תוך עקיפת הקונגרס ושימוש בסמכויות לשעת חירום שיש בידי הממשל. פקיד בכיר במערכת הביטחון בישראל הדגיש כי ישראל קיבלה מארצות הברית "כל מה שביקשה" (ווינגטון פוסט 12.03.2024).

"אני רוצה להבטיח", הדגיש ראש הממשלה, "אף אחד מהלחצים האלה לא יעצור אותנו. עצם

עתידה של מדינת ישראל והישרדותה עומד על כף המאזניים. אין לנו ברירה פרט לניצחון מוחלט. הניצחון הזה נמצא בהישג יד". (נאום נתניהו בוועידת איאפ"ק, 12 במרץ 2024).

ולבסוף טרח נתניהו להבהיר כי לא יוכל לעבור לסדר היום על הניסיון הבוטה של ממשל ביידן להתערב בחיים הפוליטיים במדינת ישראל, ועל המאמצים לפגוע בו אישית ובמעמדו הפוליטי. כזכור, הנשיא קבע כי נתניהו "פוגע בישראל יותר ממה שהוא מועיל לה". בהיסטוריה של היחסים בין ישראל וארצות הברית לא זכורה התבטאות פומבית כה בוטה ומרחיקת לכת של נשיא אמריקני נגד ראש הממשלה נבחר במדינת ישראל. הנשיא לא הסתפק בכך, והבהיר את נכונו של פנות אל העם בישראל, מעל לראשה של ממשלת ישראל והעומד בראשה, באמצעות נאום בכנסת. (ג'רוזלם פוסט, 10 במרץ 2024).

עוד קודם לכן, בשיחה אקראית עם סנטורים לאחר נאום לאומה בקונגרס, הבהיר הנשיא כי הוא אמר לנתניהו בלשון חד-משמעית כי שניהם יצטרכו להיפגש ל"שיחת הבהרות נוקבת" (come to Jesus meeting). לאחר שהובהר לנשיא כי שיחתו נקלטה בתקשורת הוא הביע שמחתו על כך: "אני חשוף למיקרופון", הוא אמר. "זה טוב. טוב מאוד". (The Guardian, March 8, 2024).

בנאומו בוועידת איאפ"ק ניסה נתניהו לגמול לממשל בדרך דומה ☹ יצירת בידול בין הנשיא ובין העם האמריקני: "אני יודע", הוא קבע, "שהרוב המוחלט בעם האמריקני עומד לצידנו. אני יודע שהרוב המוחלט בקונגרס עומד לצידנו. אני יודע שאתם [אנשי איאפ"ק] עומדים לצידנו. יש אנשים שיגרמו לכם להאמין שהעם בישראל מפולג. למעשה, יש אנשים שיגרמו לכם להאמין שיש את ראש הממשלה ואז יש את עם ישראל". (נאום נתניהו בוועידת איאפ"ק, 12 במרץ 2024).

"האמת היא", הוסיף ראש הממשלה, "שעם ישראל תומך באופן גורף במדיניות שאני והממשלה בראשותי מתווים. הם תומכים באופן גורף בצורך בניצחון מוחלט, והם מתנגדים באופן גורף לרעיון של מדינה פלסטינית שנכפית עלינו. הייתה לנו הצבעה בכנסת, מדגיש נתניהו, 99 מחברי הכנסת תמכו בעמדה הזאת לעומת 9 מתנגדים". (שם).

נתניהו קיבל תמיכה חד-משמעית לדבריו ממנהיג המיעוט הרפובליקני בסנאט הסנטור מיטץ מקקונל. מדינת העם היהודי, אמר הסנטור, ראויה לקבל את תמיכת הממשל בארצות הברית. הוא הגדיר כ"צבועה וגרוטסקית" (grotesque and hypocritical) את תביעת הממשל בארצות הברית ממדינות אחרות להימנע ממעורבות בחיים הפוליטיים של ארצות הברית, ובאותה נשימה לקרוא להפלת ראש הממשלה הנבחר של מדינת ישראל; זוהי תופעה חסרת תקדים, הדגיש הסנטור. אל לה לארצות הברית להתייחס כך לבנות ברית דמוקרטיות שלה. מדיניותה של המפלגה הדמוקרטית אינה מכוונת נגד נתניהו, אלא נגד מדינת ישראל; ישראל אינה קולוניה אמריקנית. רק אזרחי ישראל הם שיקבעו מי ינהיג אותם; זוהי בסופו של דבר ההגדרה של דמוקרטיה וריבונות (<https://www.youtube.com/watch?v=jLNjpLY3Jkc>).

בישיבת הממשלה ב-17 במרץ מצא נתניהו לנכון להחריף עוד יותר את הביקורת כלפי ממשל

הנשיא ביידן: "לידידינו בקהילייה הבינלאומית", פסק נתניהו, "אני אומר: הזיכרון שלכם קצר? כל כך מהר שכחתם את ה-7 באוקטובר 2023, את הטבח הנורא ביותר שבוצע ביהודים מאז השואה? כל כך מהר אתם מוכנים לשלול מישראל את הזכות להגן על עצמה מפני מפלצות החמאס? כל כך מהר איבדתם את המצפון המוסרי שלכם? במקום ללחוץ על ישראל שנלחמת מלחמה שאין צודקת ממנה, נגד אויב שאין אכזר ממנו, תפנו את הלחצים שלכם נגד החמאס ונגד הפטרון שלה [2] איראן. הם אלה שמהווים סכנה לאזור ולעולם כולו. אנחנו בכל מקרה נעמוד מול הלחצים, ובעזרת השם נמשיך להילחם ביחד עד לניצחון המוחלט" (YNET, 17.03.2024).

ב-18 במרץ 2024 ניהל הנשיא ביידן שיחה ממושכת עם ראש הממשלה נתניהו. ככל שניתן להתרשם השיחה נשאה אופי ענייני, ונעדרו בה מאפיינים של התנגחות וביקורת פוגענית. כבר בדברי הפתיחה, להערכתנו לא במקרה, הבהיר הנשיא את מחויבותה של ארצות הברית לביטחונה של ישראל. (הבית הלבן, שיחת ביידן-נתניהו, 18.03.2024).

קרוב לוודאי שהדגשה זו באה לאחר הידיעות הרבות שנפוצו גם בישראל על כוונה ממשית של הממשל לצמצם, או לעכב, אספקת נשק לישראל. כמו כן חזר הנשיא והדגיש את זכותה של ישראל "לרדוף אחר החמאס". בהמשך השתמש הנשיא במינוח הרבה יותר קרוב לזה של ישראל: "אנו שותפים למטרתה של ישראל להביס את חמאס". בהמשך הוא חזר והדגיש את ההרג הרב ברצועה על רקע פעילותה הצבאית של ישראל: "בעימות הנוכחי", כך טען, נהרגו עד כה יותר אנשים מאשר בכל העימותים הקודמים ברצועה". (שם).

הנשיא התייחס כמובן לאפשרות של פעולה ישראלית ברפיח. הוא לא הביע התנגדות לפעולה כזו, אך הבהיר בצורה חד-משמעית את הצורך להבטיח את שלומם של האזרחים במקרה כזה באמצעות "תוכנית מגובשת ויציבה" (coherent and sustainable strategy). בסופו של דבר סוכם כי משלחת ישראלית של אנשי צבא, מודיעין וגורמי רווחה תבוא לוושינגטון במגמה לבחון דרכי פעולה אלטרנטיביות לאלה שגובשו על ידי ישראל ושתאפשרנה פגיעה ממוקדת באנשי חמאס ברפיח והבטחת מעבר הגבול בין מצרים והרצועה, מבלי שיהיה צורך בתמרון קרקעי רחב ממדים. (שם).

סיכום והמלצות

אין ספק כי באחרונה חלה הידרדרות באופי הדיאלוג המתנהל בין ישראל וארצות הברית. התבטאויות של ראשי הממשל חרגו במידה רבה מסוגיית העימות ברצועה ותביעות הממשל בהקשרה. הן לבשו אופי ברור של מאמץ מצד הממשל לערער את יציבותה של הממשלה הנוכחית בישראל, ובעיקר [2] של העומד בראשה. תופעה זו כשלעצמה אינה חדשה ביחסים בין שתי המדינות.

אולם עד כה, ככל הזכור לנו, גם בתקופות של מתיחות קשה בין ישראל וארצות הברית, הביקורת של הממשל נאמרה בדרך כלל ב"חדרים סגורים", מפי פקידי ממשל, והתמקדה בעיקר

בהדגשה שישראל אינה מבינה את מצבה בזירה הבינלאומית ואת הסכנות החמורות העומדות בפניה אם תמשיך במדיניותה. הפעם, ההתנגחויות נעשות בפומבי בצורה בוטה וחד-משמעית ומוכוונות אישית לראש הממשלה, ומפי הדרגים הבכירים ביותר בממשל.

עד כה לא גלש העימות בין שתי המדינות לפסים של סנקציות אמריקניות על ישראל בתחום המדיני (למשל איום מפורש של הימנעות מהטלת וטו על הצעות החלטה המנוגדות לעמדתה של ישראל, ובתחום הצבאי ² עיכוב, האטה או צמצום ההיקף של משלוחי נשק לישראל). הגם שאופציה כזו אינה נראית ריאלית בשלב זה היא נמצאת על סדר היום, ויש גורמים רבי כוח בממשל האמריקני שילחצו למימושה.

השיחה האחרונה שנערכה בין הנשיא ביידן וראש הממשלה נשאה אופי ענייני ומכובד לשני הצדדים. מגמה זו נוחה מאוד לישראל, ויש לקוות כי היא תימשך גם להבא. יש לקוות כי ההתדיינות בין אנשי צבא ישראלים ואמריקנים סביב העימות המלחמתי תתמסד ותימשך גם להבא, הגם שהיא טומנת בחובה ממדים של שחיקה כלשהי במעמדה הריבוני של מדינת ישראל. אנשי צבא אמריקנים יוכלו להבין, אל נכון, טוב יותר מאנשי ממשל אזרחיים את האילוצים והמגבלות העומדים בפני ישראל בעימות עם אויב כמו החמאס.

סיכומו של דבר, יש לחזור ולהדגיש, בעיקר מול מגמות מתלהמות בקרב חוגים שונים בארץ, כי לישראל אין שום אינטרס בהגברת המתיחות עם הממשל. להפך, יש לה אינטרס מובהק להרגיע את הרוחות. ישראל תצטרך להתרגל לשמוע התבטאויות רבות שאינן נוחות לה.

עליה לדעת להפריד בין העיקר והטפל ולהיות מודעת היטב לאילוצים המאתגרים העומדים בפני הממשל האמריקני בבואו לעצב את עמדותיו בהקשר של העימות המלחמתי ברצועה.

כל זמן שהתבטאויות אנשי הממשל אינן נושאות אופי חריג של מעורבות בוטה במעמדה הריבוני של מדינת ישראל, וכל עוד הממשל נותן לישראל, בעיקרו של דבר, חופש פעולה בפעילותה הצבאית ברצועה, וכל זמן שדרישות הנשק של ישראל אינן נפגעות באורח משמעותי, ועיקר התמקדותו של הממשל היא בתחום ההומניטרי ² מוטב לה לישראל לגלות סבלנות ולהימנע מתגובות נגד שלא תשרתנה את האינטרסים של ישראל.

* המחבר מודה לפרופ' קובי מיכאלי על הערותיו המלומדות לנייר זה.